หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4
อุปกรณ์และวิธีการดำเนินการทดลอง

งานการทดลองทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะตรวจสอบพฤติกรรมการไหลที่เกิดขึ้นและเปรียบเปรียบเทียบผลกับการแก้ปัญหาตามทฤษฎีที่เสนอขึ้น การทดลองดำเนินการบนแบบจำลองที่สร้างขึ้นด้วยวัสดุจริงและขนาดเท่ากับของจริง ยกเว้นความยาวซึ่งมีขีดจำกัดเพราะดำเนินการทดลองในห้องปฏิบัติการชลศาสตร์ ดังมีรายละเอียดดังนี้

4.1 เครื่องมือจำลองฝน (Rainfall simulator)

รูปที่ 4.1 แสดงแบบแปลนการติดตั้งเครื่องมือจำลองฝนสำหรับระบบการทดลองที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือประกอบด้วยปั๊มไฟฟ้าขนาด 5 แรงม้า สูบน้ำจากบ่อเก็บน้ำใต้ดิน ในห้องปฏิบัติการชลศาสตร์ ไปเก็บไว้บนถังสูงแล้วรักษาระดับน้ำในถังสูงให้คงที่ โดยปล่อยน้ำที่เหลือจากการใช้กลับลงไปยังบ่อเก็บอีก เพื่อให้ปริมาณน้ำที่ใช้ในการทดลองสม่ำเสมอคงที่ตลอดเวลา น้ำจากถังสูงไหลเข้าสู่ระบบเครื่องมือทดลองทางท่อเหล็กขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4" ที่ปลายท่อมีวาล์วปรับอัตราการไหล (Globe valve) ขนาด 4" ติดตั้งอยู่ เพื่อสำหรับปรับอัตราการไหลของน้ำที่จะเข้าเครื่องมือทดลองเพื่อให้ได้ความเข้มของฝนตามที่ต้องการ ในช่วงต่อจากวาล์วควบคุมการไหลใช้สายยางเสริมเหล็กขนาด 4" ทำหน้าที่เป็นยูเนียนประกบกันระหว่างชุดเครื่องมือและระบบจ่ายน้ำของห้องปฏิบัติการ อีกปลายหนึ่งของสายยางเชื่อมติดกับสามทางเหล็ก 4 " ซึ่งทำหน้าที่แยกทางเดินของน้ำออกเป็นสองทางพร้อมกับลดขนาดท่อเหลือ 3" เพื่อให้น้ำไหลแรงขึ้น ท่อ 3" แต่ละด้านนี้ยังแยกออกเป็น 2 ทางพร้อมกับลดขนาดอีกเหลือ 2" ชูขึ้นไปที่ระดับปล่อยน้ำแล้วประกอบติดกับหัวจ่ายน้ำ (Distribution Header) 2 ชุดตรงกับทางน้ำเข้าท่อโปรยฝนรวม 2 ด้านจะมีหัวจ่ายน้ำ 4 แห่ง ทำหน้าที่จ่ายน้ำให้ท่อโปรยฝนทุก ๆ ความยาว 4 เมตรรวม 4 แห่งก็จะได้ความยาวท่อโปรยฝน 16 เมตร ส่วนปลายท่อแต่ละด้านยังวกเข้าบรรจบกันเป็นวงปิด (Closed loop) เพื่อรักษาความดันภายในท่อให้ใกล้เคียงกัน น้ำที่ออกจากรูหัวจ่ายจะได้สม่ำเสมอดังในภาพไอโซเมตริกระบบการเดินท่อที่ 4.2 โดยจ่ายน้ำผ่านสายยางพลาสติกใสขนาด 3/4" ไปยังท่อพีวีซีขนาด 1/2"จำนวน 16 แถวเรียงกันครอบคลุมพื้นที่กว้าง 40 ซม.ยาว 16.00 ม.เมตร คิดเป็นพื้นที่ฝนตกประมาณ 6.4 ตารางเมตร,ท่อเอสลอน 1/2" ทั้ง 16 แถวเจาะรูขนาด 3/64 " ที่ระยะห่างกัน 2.5 ซม. เพื่อให้น้ำไหลออกมาเป็นฝนที่ระดับสูง 2.70 ม และที่ระดับ 2.40 ม.มีตะแกรงลวดขนาด1/2"x 1/2" ซ้อนกัน 2 ชั้น ทับด้วยมุ้งลวด สำหรับมุ้งลวดนี้จะใช้ในกรณีที่ต้องการฝนตกหนัก จึงจำเป็นต้องอัดน้ำเข้าท่อด้วยความดันมาก ดังนั้นน้ำที่ออกจากท่อ จะไม่เป็นหยดจึงให้ปะทะมุ้งลวดเพื่อให้สลายเสียก่อนแล้วรวมตัวกันเป็นหยดด้วยลวดตะแกรง

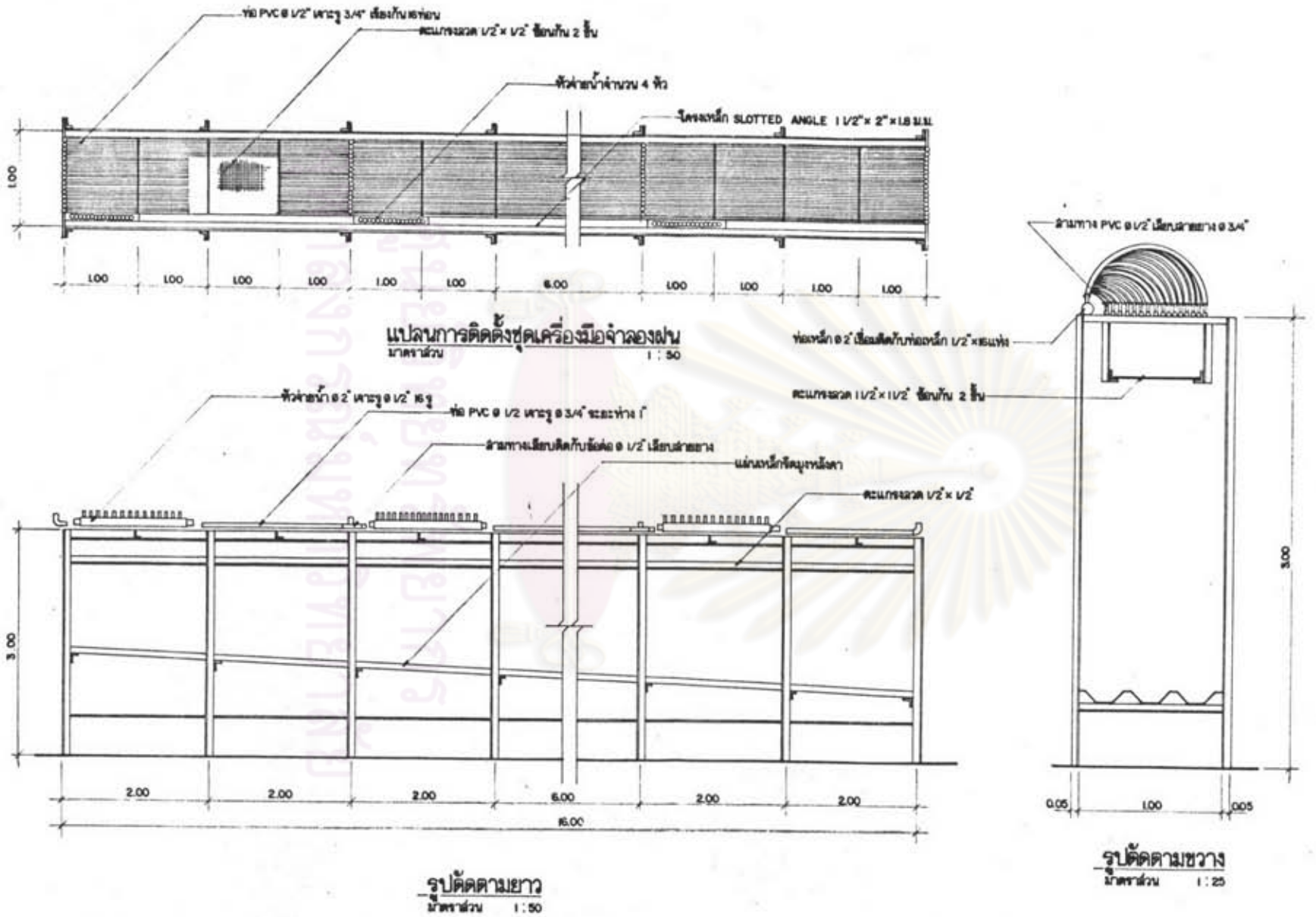

รูปที่ 4.1 แบบแปลนการติดตั้งเครื่องมือจำลองฝน

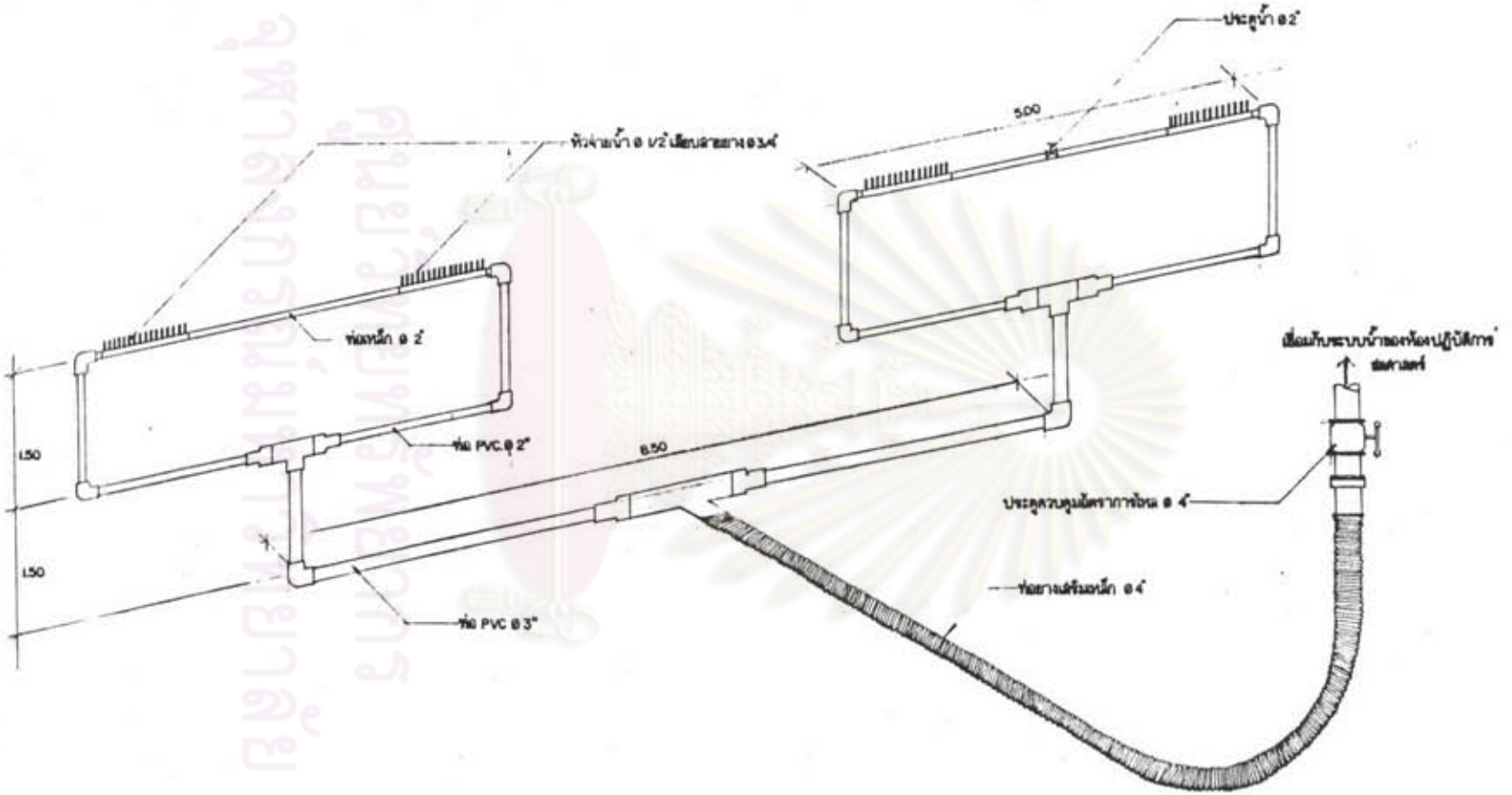

รูปที่ 4.2 ภาพ Isometic การเดินท่อจ่ายน้ำเข้าเครื่องมือจำลองฝน

ส่วนแผ่นเหล็กลอนมุงหลังคา (Corrugated metal roof) ที่ใช้ในการศึกษาถึงแม้ว่าจะสามารถใช้ความยาวได้ 16 เมตรเป็นแผ่นเดียวลอนต่อเนื่องกัน แต่ไม่สามารถที่จะติดตั้งในห้องปฏิบัติการได้จึงจำเป็นต้องใช้แผ่นที่มีความยาว 4 เมตรจำนวน 4 แผ่นรวมความยาว 16 เมตรต่อชนกันและมีแผ่นสั้น 1 เมตรตามข้างล่าง แผ่นหลังคาแต่ละแผ่นจะมีลอนระบายน้ำ 3 ลอน ในการทดลองจะใช้งานเพียงลอนกลางลอนเดียวเป็นรางที่ใช้ในการศึกษา ที่ท้องลอนของแผ่นเหล็กมุงแต่ละท่อนเจาะรูสำหรับติดหัวเสียบสายยางใสขนาด 1/2" เพื่อทำหน้าที่เป็นไพโซมีเตอร์อ่านความลึกการไหลทุกระยะ 2 เมตร ที่ปลายล่างของแผ่นเหล็กมุง จะมีถังตวงรองรับน้ำที่ไหลผ่านลอนเพื่อทำหน้าที่วัดอัตราการไหลออกจากลอน เชื่อมกับท่อเพื่อส่งน้ำกลับไปยังบ่อเก็บน้ำ เครื่องมือจำลองฝนที่สร้างขึ้นนี้สามารถผลิตเม็ดฝนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1/8" มีระยะห่างกัน 1" ตกลงมาอย่างสม่ำเสมอ และบังคับอัตราการตกหรือความเข้ม (Intensity) ได้ตั้งแต่ 300 มม/ชม.ขึ้นไป ครอบคลุมพื้นที่การทำงาน 0.5 ม.x 16.0 ม.

4.2 วัสดุที่ใช้ในการทดลอง

รางน้ำที่ใช้ศึกษา (Studying channel) เป็นรางที่เกิดจากลอนของโลหะลูกฟูกที่ใช้ทำหลังคา โดยเฉพาะหลังคาโรงงานอุตสาหกรรม ที่ซึ่งลอนหลังคาทำหน้าที่เป็นรางระบายน้ำฝนออกจากหลังคา โดยมีน้ำฝนเป็นของไหลที่ใช้ในการศึกษา (Studying Fluid) แผ่นโลหะลูกฟูกที่ใช้ศึกษานี้ทำจากเหล็กกล้าฉาบด้วยสังกะสีแล้วใช้อีพอกซียึดติดกับสีทับหน้าแผ่นเหล็กมีความกว้างก่อนขึ้นรูป 85 ซม. ม้วนเป็นขด (Coil) เพื่อสะดวกในการขนส่งไปยังสถานที่ติดตั้ง และจะทำการขึ้นรูปเป็นแผ่นหลังคาในสถานที่ก่อสร้าง โดยต้องนำเครื่องขึ้นรูปลอนไปติดตั้งชั่วคราวในสถานที่ก่อสร้าง ลักษณะทั่วไปของรางน้ำที่ทำการศึกษาคือเป็นรางน้ำประดิษฐ์มีผิวมันเรียบหน้าตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ความยาวที่ใช้ในการก่อสร้างไม่จำกัดซึ่งอาจยาวถึงด้วย 100 เมตร แต่สำหรับการทดลองใช้ความยาว 16.00 เมตร เนื่องจากทดลองในห้องปฏิบัติการชลศาสตร์ การทดลองเลือกชนิดของแผ่นที่ผลิตขายในท้องตลาดมา 2 ชนิดคือ W600 และ W750 ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้ทั่วไปในหมู่บริษัทผู้ผลิต การเรียกชื่อนี้เรียกตามความกว้างของแผ่นโดยที่แผ่นหลังคาชนิด W600 บ่งถึงความกว้างของแผ่น 600 มม.และ W750 กว้าง 750 มม. ตามลำดับ ลักษณะของแผ่นหลังคาทั้งสองชนิดดังแสดงในรูปที่ 4.3 และรายละเอียดขนาดดังแสดงในตารางที่ 4.1

4.3 ตัวประกอบในการออกแบบการทดลอง (Design parameter on experiment run)

ในการออกแบบและดำเนินการทดลองในห้องปฏิบัติการนั้น เนื่องจากความจำกัดในสถานที่ทำงาน ค่าตัวประกอบการทดลองจึงต้องกำหนดขึ้นเพื่อให้สามารถทำงานได้ในสถานที่จำกัดและตามขีดความสามารถเครื่องมือเช่นนี้ ตัวประกอบเหล่านี้ได้แก่ มุมความชันของหลังคา, ความเข้มฝน

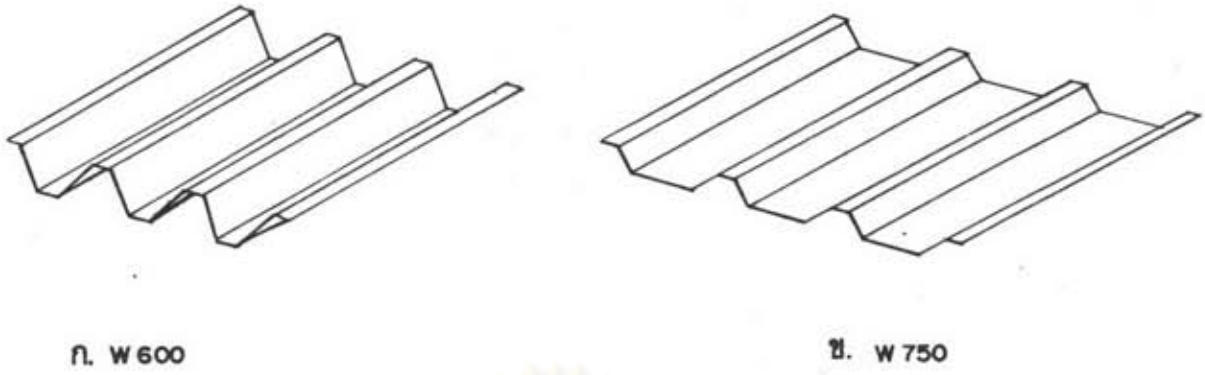

ก. W 600 ข. W 750

รูปที่ 4.3 วัสดุที่ใช้ทำรางน้ำในการศึกษา

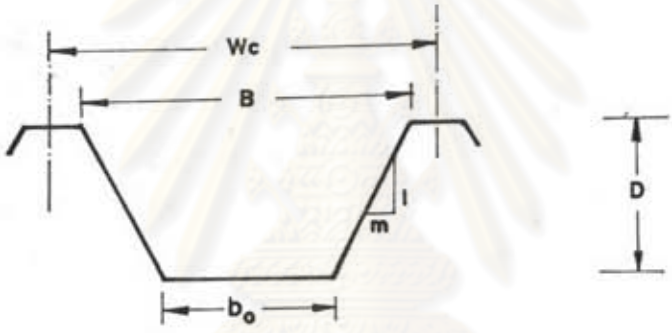

ชนิดหลังคา	b_o มม.	B มม.	W_c มม.	D มม.	m
W 600	35	165	200	88	0.74
W 750	140	216	250	38	1.00

ตารางที่ 4.1 ขนาดวัสดุที่ใช้ทำรางน้ำในการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และความยาวหลังคา ค่าของตัวประกอบทั้งสามนี้ต้องอยู่ในช่วงที่เหมาะสมที่จะสามารถทำงานได้ ซึ่งค่าที่แท้จริงในทางปฏิบัติจะแตกต่างไปบ้างก็ตามดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าตัวประกอบในการทดลองและในทางปฏิบัติจริง

ชื่อตัวประกอบ	ค่าในการทดลอง	ค่าปฏิบัติงานจริง	ข้อจำกัดการทดลอง	ข้อจำกัดเครื่องมือ
มุมความชัน, องศา	0.5, 1, 1.5	3, 5, 7.5, 10	ความลึกการไหล	ความต่างระดับ
ความยาว, เมตร	16.00	30-100	สถานที่จำกัด	การแปรผันมุม
ความเข้มฝน, มม/ชม.	300-600	50-200	ความลึกการไหล	ความสม่ำเสมอ

มุมความชัน (Bed slope) กำหนดความลึกการไหล ความลึกการไหลในหลังคาแผ่นเหล็กรีดค่อนข้างน้อย การกำหนดมุมความลาดเอียงใกล้เคียงปฏิบัติจริง ความลึกการไหลน้อยจนไม่สามารถทำการทดลอง นอกจากนั้นความแตกต่างระดับระหว่างหัวและท้ายของแผ่นหลังคาจะมีค่ามาก ทำให้ปฏิบัติงานลำบาก ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ความแตกต่างสูงสุดคือที่ 1.5 องศาเท่ากับ 42 ซม.

ความยาวหลังคา กำหนดความลึกการไหลเช่นกัน ความยาวของแผ่นหลังคาต้องมีความยาวพอสมควรที่ความลึกการไหลจะเริ่มสะสมขึ้นมาจากการไหลเพิ่มด้านข้าง และถ้าความยาวมากก็จะยุ่งยากในการเปลี่ยนแผ่นและมุมความชัน

ความเข้มฝนกำหนดความลึกการไหลเช่นกัน ความเข้มฝนที่ใกล้เคียงกับเกิดขึ้นจริงค่อนข้างน้อยทำให้ไม่สามารถวัดความลึกในการไหลได้ อีกทั้งจะเป็นอุปสรรคนความสม่ำเสมอของความเข้มฝนเนื่องจากฝนที่ใช้ในการทดลองกระทำในพื้นที่ทางยาวเป็นหลักคือความยาว 16.00 เมตร

4.4 ความลาดวิกฤต (Critical slope)

ในการดำเนินการทดลองจำเป็นจะต้องทราบความลาดวิกฤตซึ่งกำหนดย่านการไหล (Flow regime) สำหรับอัตราการไหลหนึ่ง ๆ ในการทดลองการไหลบนหลังคาโลหะลูกฟูกจำเป็นจะต้องทราบล่วงหน้าโดยประมาณว่าความลาดวิกฤตมีค่าเท่าใด ในการคำนวณความลาดวิกฤตถ้ากำหนดค่า Q, n, Y_n และหน้าตัดรางน้ำ ก็จะสามารถคำนวณหาความลาดเอียงได้โดยตรงจากสมการของแมนนิง

$$Q = \frac{1}{n} AR^{2/3} s^{1/2} \qquad .....(4.1)$$

ซึ่งความลาดเอียงที่ให้อัตราการไหลดังกล่าวเรียกว่า ความลาดเอียงปกติ (Normal slope) ถ้ามีการแปรผันความลาดเอียงของท้องรางในขณะที่อัตราการไหลและความหยาบคงที่ ดังนั้นจะมีความลาดเอียงอันหนึ่งที่การไหลปกติเกิดขึ้นในภาวะวิกฤตซึ่งการไหลจะมีความสูงจำเพาะน้อยที่สุด นั่นคือ ความลาดเอียงที่การไหลปกติเกิดขึ้นเมื่อ F = 1.0 ความลาดเอียงที่จุดนี้เรียกว่า ความลาดเอียงวิกฤต (Critical slope) และเป็นความลาดเอียงปกติด้วยเหมือนกัน เงื่อนไขการไหลวิกฤตจะเกิดเมื่อ

$$\frac{V^2}{2g} = \frac{D}{2}$$

หรือ

$$\frac{Q^2}{2gA^2} = \frac{D}{2} \qquad .....(4.2)$$

ในเมื่อ D คือ ความลึกชลศาสตร์ (Hydraulic depth) = A/T

A คือ พื้นที่หน้าตัดการไหล (Flow area) = $(b_o+my)y$

T คือ ความกว้างของผิวน้ำ (Top width) = b_o+2my

ดังนั้นเมื่อแทนค่าต่าง ๆ เหล่านี้ลงในสมการที่ (4.2) จะได้

$$\frac{Q^2}{g[b_o+my)y]^2} = \frac{(b_o+my)y}{b_o+2my}$$

หรือ

$$Q^2 = \frac{g(b_o+my)^3 y^3}{b_o+2my}$$

ดังนั้น

$$Q = \frac{g^{1/2}(b_o+my)^{3/2} y^{3/2}}{(b_o+2my)^{1/2}} \qquad .....(4.3)$$

จากนั้นก็สามารถหาความลาดวิกฤตที่อัตราการไหลปกติด้วยสมการของแมนนิง นั่นคือ

$$s = \left(\frac{nQ}{AR^{2/3}}\right)^2$$

การคำนวณความลาดวิกฤตของทางน้ำเปิดที่เกิดจากลอนแผ่นหลังคาทั้งชนิด W600 และ W750 ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.3 โดยแต่ละช่องมีรายละเอียดในการคำนวณดังต่อไปนี้

ช่อง (1) ความลึกการไหล

ตารางที่ 4.3 การคำนวณความลาดวิกฤตของหลังคาโลหะลูกฟูก

ก. หลังคาชนิด W 600

Determination of critical slope

Roof type : W600 Side slope = 0.74 :1

Bottom width : 3.5 cm Manning coefficient = 0.01 s./m^.33

(1) y cm.	(2) Q cm^3/sec.	(3) A cm^2	(4) B cm.	(5) P cm.	(6) R cm.	(7) s	(8) s-angle deg.
1.0	122.53	4.24	4.98	5.99	0.71	0.006	0.35
1.4	212.33	6.35	5.57	6.98	0.91	0.006	0.34
1.8	323.59	8.70	6.16	7.98	1.09	0.006	0.33
2.2	456.60	11.28	6.76	8.97	1.26	0.006	0.32
2.6	611.89	14.10	7.35	9.97	1.41	0.006	0.32
3.0	790.11	17.16	7.94	10.96	1.57	0.005	0.31
3.4	991.92	20.45	8.53	11.96	1.71	0.005	0.31
3.8	1218.02	23.99	9.12	12.95	1.85	0.005	0.30
4.2	1469.12	27.75	9.72	13.95	1.99	0.005	0.30
4.6	1745.91	31.76	10.31	14.95	2.13	0.005	0.30
5.0	2049.10	36.00	10.90	15.94	2.26	0.005	0.29
5.4	2379.35	40.48	11.49	16.94	2.39	0.005	0.29
5.8	2737.36	45.19	12.08	17.93	2.52	0.005	0.29
6.2	3123.78	50.15	12.68	18.93	2.65	0.005	0.28
6.6	3539.25	55.33	13.27	19.92	2.78	0.005	0.28
7.0	3984.44	60.76	13.86	20.92	2.90	0.005	0.28
7.4	4459.95	66.42	14.45	21.91	3.03	0.005	0.27
7.8	4966.40	72.32	15.04	22.91	3.16	0.005	0.27
8.2	5504.42	78.46	15.64	23.90	3.28	0.005	0.27
8.6	6074.58	84.83	16.23	24.90	3.41	0.005	0.27
9.0	6677.49	91.44	16.82	25.89	3.53	0.005	0.26

Remark. Maximum depth of W600 channel = 8.8 cm.

ข. หลังคาชนิด W 750

Determination of critical slope

Roof type : W750 Side slope = 1:1

Bottom width : 14 cm Manning coefficient = 0.012 s./m^.33

(1) y cm.	(2) Q cm^3/sec.	(3) A cm^2	(4) B cm.	(5) P cm.	(6) R cm.	(7) s	(8) s-angle deg.
1.0	454.88	15.00	16.00	16.83	0.89	0.007	0.41
1.2	602.47	18.24	16.40	17.39	1.05	0.007	0.39
1.4	764.96	21.56	16.80	17.96	1.20	0.007	0.38
1.6	941.73	24.96	17.20	18.53	1.35	0.006	0.37
1.8	1132.30	28.44	17.60	19.09	1.49	0.006	0.36
2.0	1336.32	32.00	18.00	19.66	1.63	0.006	0.35
2.2	1553.53	35.64	18.40	20.22	1.76	0.006	0.34
2.4	1783.71	39.36	18.80	20.79	1.89	0.006	0.34
2.6	2026.72	43.16	19.20	21.35	2.02	0.006	0.33
2.8	2282.42	47.04	19.60	21.92	2.15	0.006	0.33
3.0	2550.72	51.00	20.00	22.49	2.27	0.006	0.32
3.2	2831.55	55.04	20.40	23.05	2.39	0.006	0.32
3.4	3124.87	59.16	20.80	23.62	2.51	0.006	0.32
3.6	3430.65	63.36	21.20	24.18	2.62	0.005	0.31
3.8	3748.87	67.64	21.60	24.75	2.73	0.005	0.31
4.0	4079.52	72.00	22.00	25.31	2.84	0.005	0.31

Remark. Maximum depth of W750 channel = 3.8 cm.

" (2) อัตราการไหลวิกฤตที่คำนวณจากสมการที่ (4.3)

$$Q = \frac{g^{1/2}(b_o+my)^{3/2}y^{3/2}}{(b_o+2my)^{1/2}}$$

" (3) ความกว้างชลศาสตร์

$$T = (b_o+2my)$$

" (4) พื้นที่การไหล

$$A = (b_o+my)y$$

" (5) เส้นรอบรูปเปียก

$$P = b_o + 2\sqrt{(m^2+1)y}$$

" (6) รัศมีชลศาสตร์

$$R = A/P$$

" (7) ความลาดเอียงวิกฤต

$$s = \left(\frac{nQ}{AR^{2/3}}\right)^2$$

" (8) มุมความลาดวิกฤต

$$\theta = \tan^{-1}s$$

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นว่ามุมหลังคาที่ใช้ในการทดลองหรือใช้งานจริงก่อให้เกิดลักษณะการไหลเหนือวิกฤตในลอนหลังคาเสมอ

4.5 การหาคุณสมบัติความต้านทานการไหล

การทดลองหาคุณสมบัติความต้านทานของแผ่นโลหะลูกฟูกหรือสัมประสิทธิ์แมนนิง (Manning coefficient),n กระทำโดยปล่อยน้ำที่มีความดันคงที่ซึ่งเก็บไว้ในถังของของห้องปฏิบัติการชลศาสตร์ ผ่านอุปกรณ์สลายความอลวน เอ่อเข้าสู่รางแผ่นโลหะลูกฟูกที่ทำการศึกษา โดยทำการแปรผันอัตราการไหลในช่วง 1.5-4.5 ลิตร/วินาที และมุมความลาดเอียง (Slope) 0.25, 0.50 องศา ตามลำดับ แล้วทำการบันทึกความลึกการไหล (Flow depth) ที่ระยะ 2,6,10,14 เมตร. โดยอ่านจาก pointgauge ควบคู่กับไพโซมีเตอร์ที่ติดไว้กับผนังลอนเพื่อป้องกันความผิดพลาด แล้วหาอัตราการไหลในการทดลองแต่ละครั้งโดยการชั่งน้ำหนักน้ำที่ไหลออกจากลอนหลังคาและเวลาที่ใช้ในการเก็บน้ำมาชั่ง วัดอุณหภูมิของน้ำเพื่อกำหนดความหนาแน่นของน้ำแล้วนำไปใช้คำนวณอัตราการไหล ความลาดเอียงของการทดลองแต่ละครั้งหาได้จากนำความแตกต่างระดับระหว่างหัวและท้ายหลังคาหารด้วยความยาวของแผ่นโลหะลูกฟูก 16.00 ม. การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ n กระทำได้โดยวิธีการในอ้างอิง ค่า n ของแผ่นโลหะลูกฟูกจะได้จากการหาค่าเฉลี่ยของค่า n ในการทดลองแต่ละครั้ง

4.6 วิธีการทดลองการไหลของน้ำฝนบนหลังคาโลหะลูกฟูก

การทดลองการไหลของน้ำฝนบนหลังคาโลหะลูกฟูกประกอบด้วยการปรับขนาดความเข้มฝนให้ได้ตามความต้องการคือ 300, 400, 500, 600 มม/ชม.ตามลำดับซึ่งกระทำได้โดยการปรับวาล์วควบคุมการไหลของน้ำเข้าระบบ โดยทำการคำนวณล่วงหน้าก่อนว่าขนาดฝนที่ต้องการคือ 300, 400, 500 และ 600 มม/ชม. นั้น เมื่อตกลงบนหลังคาจะไหลออกจากหลังคาที่ปลายต่อหนึ่งลอนในอัตรา 272, 352, 448, 528 ซม^3/วินาทีสำหรับ W600 และ 336, 448, 560, 672 ซม^3/วินาทีสำหรับ W750 ดังในตารางที่ 3.1 ดังนั้นจึงต้องปรับวาล์วควบคุมการไหลจนกว่าจะได้อัตราการไหลออกที่อัตราดังกล่าว เนื่องจากการวัดความเข้มฝนโดยตรงจากฝนที่ตกลงมาอาจจะไม่แน่นอนเนื่องจากประสิทธิภาพเครื่องมือ แล้วจึงล็อควาล์วไว้กันเคลื่อนที่ เมื่อได้อัตราการไหลที่ให้ความเข้มที่ใกล้เคียงกับที่ต้องการที่สุดแล้วก็ดำเนินการวัดความลึกของการไหล (Flow depth) ที่ระยะ 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 เมตรตามลำดับ โดยใช้ระดับวางบนลอนหลังคาแล้วใช้เสกลปักทาบกับระดับแล้วอ่านระยะ Freeboard ส่วนความลึกการไหลจริงก็คือผลต่างของค่าที่อ่านได้กับความลึกของลอนคือ 8.8 ซม.สำหรับ W600 และ 3.8 ซม.สำหรับ W750 เนื่องจากผิวน้ำในรางถูกรบกวนโดยฝนที่ตกลงมา จึงต้องนำถาดมาบังฝนไว้ชั่วขณะตรงตำแหน่งที่ทำการอ่าน และเพื่อเป็นการตรวจสอบก็จะอ่านค่าความลึกการไหลโดยตรงจากไพโซมีเตอร์ด้วย โดยอ่านเทียบกับระดับท้องรางที่ถ่ายไว้กับเสาของโครง ต่อจากนั้นจึงทำการวัดความเข้มฝนโดยใช้ถาดขนาด 33x46x4 ซม. 3 ใบวางรองรับน้ำฝนไว้บนหลังคาที่หัว กลางและท้ายหรือที่ระยะ 5,10,15 เมตรตามลำดับ เพื่อตรวจสอบความเข้มฝนขณะทำการทดลองและประสิทธิภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้น ที่ความเข้มฝนหนึ่ง ๆ ที่ปรับได้จะล็อควาล์วไว้แล้วทำการทดลองความลึกการไหลที่ความลาดเอียงท้องราง (Bed slope) 0.5, 1.0, 1.5 องศาจนครบทั้งสามมุมเสียก่อนจึงจะเปลี่ยนความเข้มฝน โดยเริ่มทดลองจากความเข้มมากสุดก่อนคือ 600, 500, 400, 300 มม/ชม. ตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการปรับให้ได้ความเข้มฝนที่ต้องการเร็วที่สุด การปรับมุมความลาดเอียงของท้องรางทำได้โดยคลายสลักเกลียวที่ยึดคานรองรับแผ่นหลังคาที่ใส่ไว้ทุก ๆ ระยะ 2 เมตรแล้วรูดลงมาให้อยู่ที่ระดับความต้องการตามที่ได้ถ่ายไว้กับเสาแต่ละต้นทั้งสองด้านคือระดับที่มุมความลาดเอียง 0.5, 1, 1.5 องศาตามลำดับ ในการปรับระดับถ้าปรับลงจะต้องปรับจากท้ายไปหัว แต่ถ้าปรับขึ้นจะต้องปรับจากหัวมาท้าย เพราะในขณะปรับมุม น้ำฝนจะได้ไหลออกได้สะดวก จากนั้นจึงวัดอัตราการไหลออกจริงอีกครั้งหนึ่ง โดยทำการวัดน้ำไหลออกจากลอนกลางเพียงลอนเดียว และต้องกันให้น้ำในอีกสองลอนด้านนอกกลับลงไปยังบ่อเก็บ การวัดอัตราการไหลนี้ทำอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบอัตราการไหลว่าอัตราการไหลขณะทำงานอัตราการไหลยังคงที่หรือเปล่า เมื่อทดลองจนครบความเข้มฝนและมุมความลาดเอียงแล้วก็ทำการเปลี่ยนชนิดแผ่นหลังคาจนครบทั้งสองชนิด รูปภาพแสดงรายละเอียดการปฏิบัติการทดลองการไหลของน้ำฝนบนหลังคาโลหะลูกฟูกดังแสดงในรูปที่ 4.4 ถึง 4.9

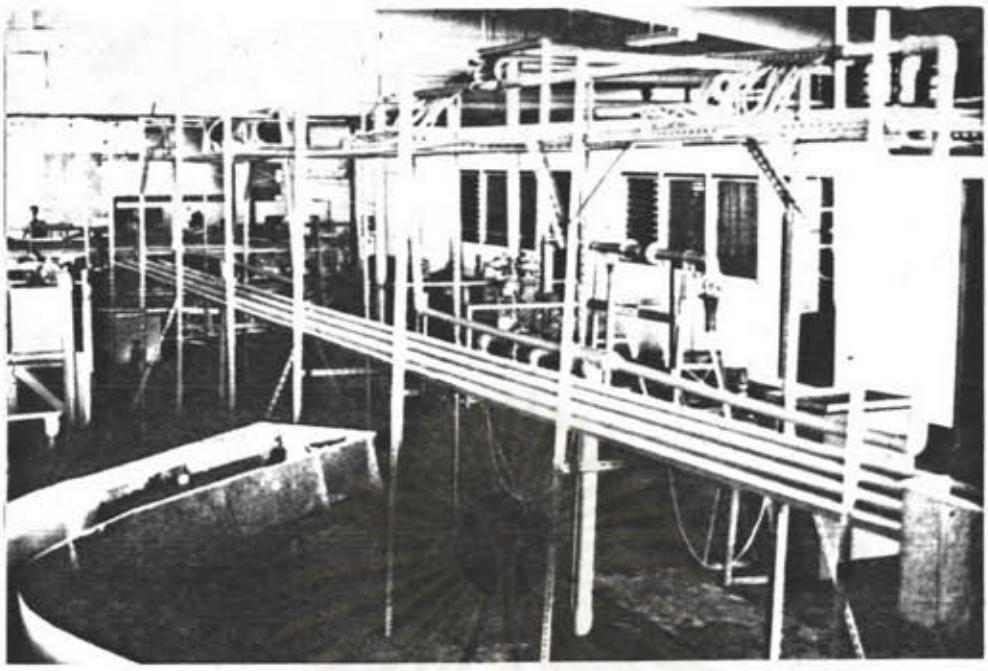

รูปที่ 4.4 รูปตามยาวการทดลองการไหล ของฝนจำลองบนหลังคาโลหะลูกฟูก

รูปที่ 4.5 รูปตามขวางการทดลองการไหล ของฝนจำลองบนหลังคาโลหะลูกฟูก

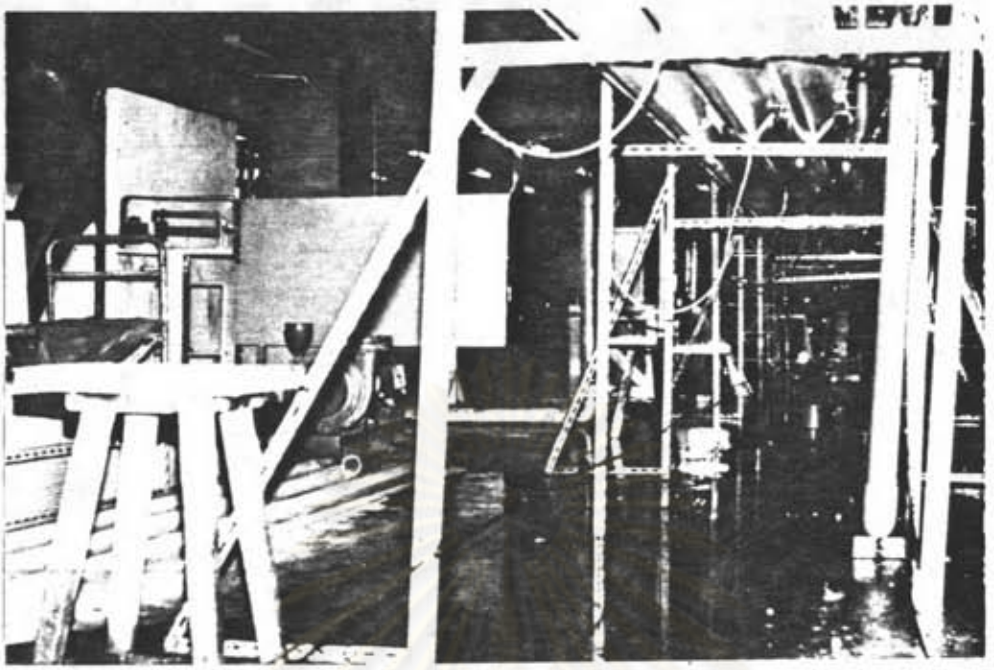

รูปที่ 4.6 การวัดความดึกการไหลด้วยไฟโซมิเตอร์

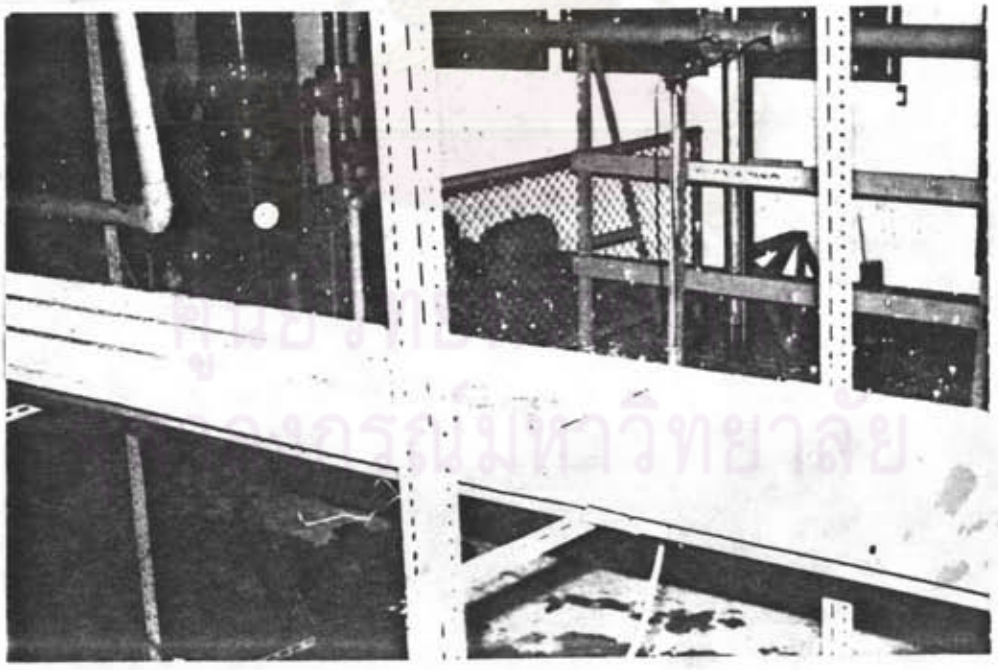

รูปที่ 4.7 การวัดความเข้มฝนด้วยถาด

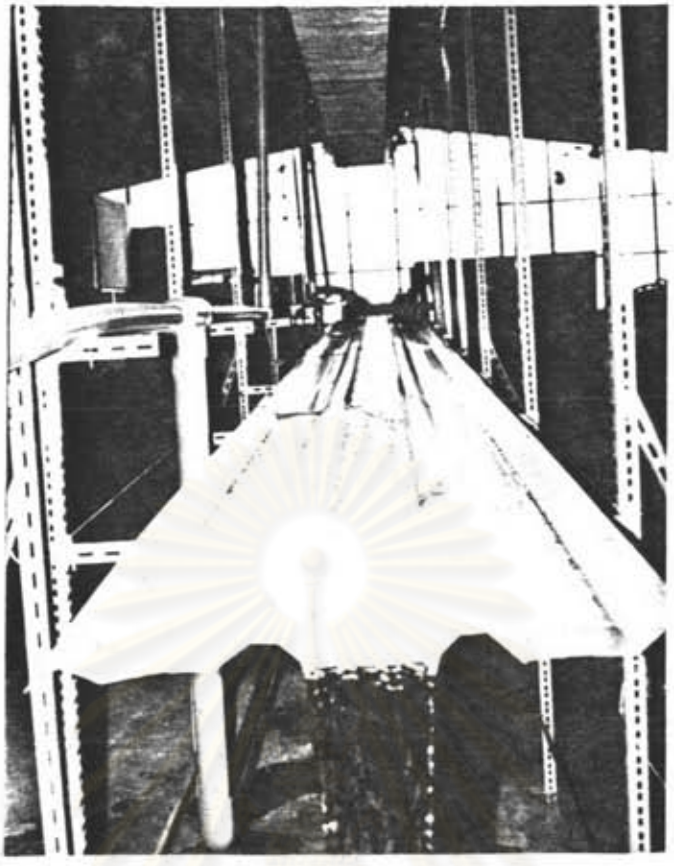

รูปที่ 4.8 การทดลองหาค่าสัมประสิทธิ์แมนนิง

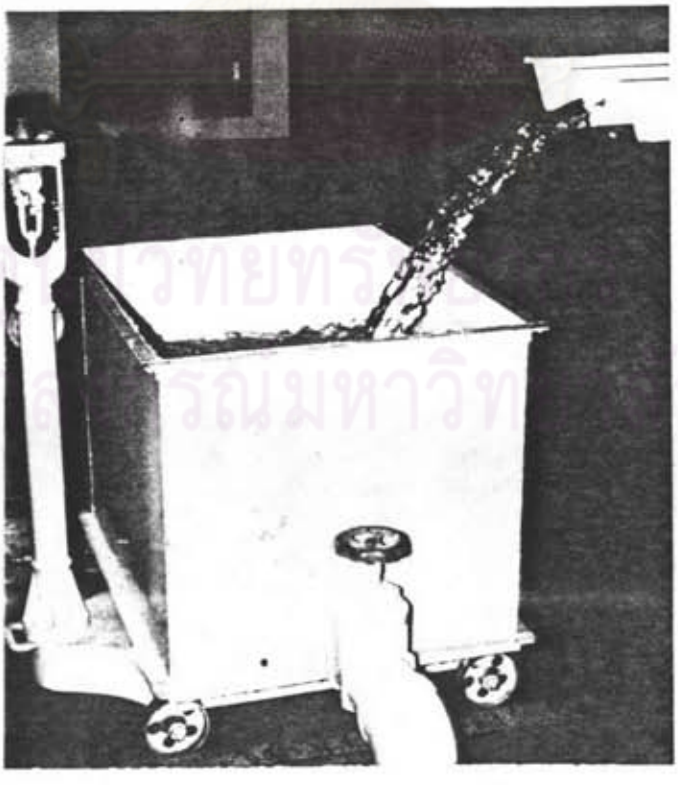

รูปที่ 4.9 ถังตวงหาอัตราการไหล